

Poradnik dla samorządów dotyczący wypłaty dodatku osłonowego

Podstawowe informacje

- Dodatek osłonowy przysługuje wyłącznie osobom, które spełniają kryteria dochodowe oraz wpisują się w definicję gospodarstwa domowego jednoosobowego lub wieloosobowego. **Nie jest planowane poszerzenie zakresu beneficjentów dodatku o inne źródła ogrzewania.**
- Jedyną przesłanką nabycia prawa do dodatku osłonowego są dochody gospodarstwa domowego w przeliczeniu na członka rodziny, które mieszczą się poniżej przyjętego w ustawie progu. Prawo do tego dodatku nie zależy od własności czy innego tytułu prawnego do nieruchomości.
- Wysokość dodatku zależy od liczby członków rodziny (im wyższa liczba członków rodziny, tym wyższy dodatek) oraz źródła ogrzewania (dla rodzin wykorzystujących do ogrzewania źródła węglowe należy się dodatek w podwyższonej wysokości).
- Wniosek o wypłatę dodatku został skonstruowany w najprostszy i niebudzący wątpliwości sposób. Ponadto, jest on wzorowany na wniosku do Programu Czyste Powietrze, który jest znany gminom i obsługiwany przez nie od dłuższego czasu. Wniosek zawiera miejsce na dodanie odpowiednich załączników, w zależności od stanu faktycznego i dokumentów wymaganych w danej sytuacji przez gminę

Skład gospodarstwa domowego

Gospodarstwo domowe jednoosobowe a wieloosobowe

Gospodarstwo domowe tworzą:

- 1) osoba fizyczna, składająca wniosek o wypłatę dodatku osłonowego, **samotnie zamieszkująca i gospodarująca (gospodarstwo domowe jednoosobowe)**, albo
- 2) osoba fizyczna, składająca wniosek o wypłatę dodatku osłonowego, oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające **w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące (gospodarstwo domowe wieloosobowe)**.

Ww. definicja gospodarstwa domowego wynika z art. 2 ust. 14 ustawy o dodatku osłonowym, który odsyła nas do art. 411 ust. 10j ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Aby móc stwierdzić, że wskazane we wniosku osoby prowadzą gospodarstwo domowe wieloosobowe, muszą one wspólnie zamieszkiwać, gospodarować (np. wykonywać wspólnie obowiązki domowe, ponosić wspólnie koszty utrzymania tego gospodarstwa itd.) oraz pozostawać w faktycznym związku (współdziałać w celu zaspokojenia wspólnych potrzeb życiowych).

W celu wyjaśnienia wątpliwości w zakresie pojęcia wspólnego gospodarowania, spośród wielu przykładów wyjaśnień na gruncie orzecznictwa sądów, można przytoczyć fragment jednego z wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego określającego definicję *wspólnego gospodarowania*: „Wspólnie gospodarować oznacza wspólne prowadzenie gospodarstwa domowego. Cechami charakterystycznymi dla prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego może być udział i wzajemna ścisła współpraca w załatwianiu codziennych spraw związanych z prowadzeniem domu, niezarobkowanie i pozostawanie w związku z tym na całkowitym lub częściowym utrzymaniu osoby, z którą prowadzi się gospodarstwo domowe, a wszystko dodatkowo uzupełnione cechami stałości, które tego typu sytuację charakteryzują. Na okoliczność wspólnego gospodarowania składają się różne elementy, jak ponoszenie kosztów i opłat za mieszkanie, opieka udzielana w chorobie, wykonywanie zwykłych czynności związanych z

prowadzeniem gospodarstwa domowego, dysponowanie wspólnym dochodem z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb życiowych.”(I OSK 1483/16).

Kto może złożyć wniosek o dodatek osłonowy? Kto może być członkiem gospodarstwa domowego?

W przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku osłonowego dla gospodarstwa domowego wieloosobowego złożyła **więcej niż jedna osoba, dodatek ten przyznawany jest wnioskodawcy, który złożył taki wniosek jako pierwszy** (zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o dodatku osłonowym).

Nie wyklucza to możliwości przyznania dodatku osłonowego więcej niż jednemu mieszkańcowi danego budynku. Jeden budynek może bowiem być zamieszkiwany przez więcej niż jedno gospodarstwo domowe (zarówno wieloosobowe, jak i jednoosobowe). Kwestia ta jest ustalana na podstawie wskazanych wyżej kryteriów (wspólne zamieszkiwanie, gospodarowanie, pozostawanie w faktycznym związku).

Istotne jest, **że jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego** (zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o dodatku osłonowym). W związku z tym, **jedna osoba nie może wchodzić w skład kilku gospodarstw domowych** – np. jedno dziecko może zostać wpisane jako członek tylko jednego gospodarstwa domowego.

Co gdy zajdą zmiany w składzie gospodarstwa domowego po dniu złożenia wniosku?

Skład członków gospodarstwa domowego wskazywany jest **na dzień składania wniosku**. W związku z powyższym, późniejsze narodziny dziecka lub śmierć jednego z członków gospodarstwa czy inne **zmiany w zakresie liczby członków gospodarstwa domowego nie mają wpływu na wysokość dodatku osłonowego**.

Dodatek osłonowy a najem

Najem mieszkania (odpłatny, nieodpłatny) nie wyklucza możliwości ubiegania się o dodatek osłonowy w danej gminie w przypadku, gdy zamieszkiwanie w wynajmowanym mieszkaniu na terenie danej gminy wiąże się z zaspokajaniem codziennych potrzeb życiowych danej osoby w mieszkaniu faktycznie zajmowanym, stanowiącym centrum życia domowego w danym okresie, a w szczególności nocowania, stołowania się i wypoczynku po pracy czy nauce. **Istotne w tym przypadku jest wykazanie faktycznego zamieszkiwania w danym miejscu – na obszarze gminy, do której składa się wniosek o wypłatę dodatku osłonowego.**

Członkowie gospodarstwa przebywający czasowo poza miejscem zamieszkania

W zakresie członków gospodarstwa domowego przebywających z jakichś przyczyn poza tym gospodarstwem (np. za granicą), ale nadal wchodzących w jego skład, wnioskodawca **może wskazać ich we wniosku**. Czas pobytu członków gospodarstwa poza miejscem zamieszkania nie ma znaczenia.

Dochód gospodarstwa domowego

Który rok należy brać pod uwagę przy wyliczaniu dochodu?

Dochody stanowiące podstawę ustalenia przeciętnego miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego wnioskodawcy są uzależnione **od terminu składania wniosku**. Wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu jest ustalana na podstawie dochodów osiągniętych w:

- 2020 r. – w przypadku wniosku złożonego w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 lipca 2022 r.,
- 2021 r. – w przypadku wniosku złożonego w okresie od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia 31 października 2022 r.)

Powyższe wynika z art. 2 ust. 14 ustawy o dodatku osłonowym, który odsyła do art. 411 ust. 10j-10o oraz 10r POŚ.

Należy zaznaczyć, iż **możliwe jest niewykazanie żadnego dochodu**. Ustawa o dodatku osłonowym w art. 2 ust. 1 pkt 1 wskazuje jedynie górne granice osiągniętego dochodu.

Jeżeli dana osoba nie kwalifikuje się do przyznania dodatku osłonowego na podstawie dochodu za 2020 r., ale kwalifikuje się na podstawie dochodu za 2021 r. **i ponownie złoży wniosek**, dodatek ten może zostać przyznany.

Kwoty netto czy brutto?

Podstawowym założeniem dodatku osłonowego było objęcie nim dużej liczby beneficjentów. **Dlatego jako podstawę do stwierdzenia prawa do dodatku przyjęto w uproszczeniu dochód, osiągany „na rękę” czyli „netto”**. Szczegółowe zasady w tym zakresie określone są w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

Zgodnie z ust. 10m: Do ustalania wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, o którym mowa w ust. 10g, z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne stosuje się odpowiednio przepis [art. 5 ust. 7a](#) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Jak obliczać dochód?

Wysokość dochodów gospodarstwa domowego ustalana będzie na podstawie definicji dochodu określonej w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111, z 2021 r. poz. 1162, 1981, 2105.) Zgodnie z tą definicją dochód oznacza, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób:

- a) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.2)), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- b) dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
- c) inne enumeratywnie wskazane dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Kwoty 13. emerytury i 14. emerytury nie wlicza się do dochodu przy ustalaniu prawa do dodatku osłonowego i w konsekwencji kwoty te nie mają wpływu na przyznanie dodatku osłonowego.

Centralna ewidencja emisyjności budynków (CEEB)

Kto może uzyskać dodatek osłony w podwyższonej kwocie?

O dodatek osłonowy w podwyższonej kwocie (zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 2 ust. 6 ustawy o dodatku osłonowym) może ubiegać się wnioskodawca spełniający **jednocześnie** następujące przesłanki:

- 1) korzysta z **jednego z wymienionych we wniosku (oraz ustawie) źródeł ogrzewania**;
- 2) wskazane przez niego źródło jest **głównym** źródłem ogrzewania;
- 3) wskazane źródło ogrzewania jest **zasilane węglem lub paliwami węglowodopochodnymi**;
- 4) został uzyskany **wpis do CEEB**.

W przypadku gdy, **którakolwiek z powyższych przesłanek nie została spełniona** (np. nie uzyskano wpisu do CEEB; budynek korzysta z ciepła z sieci ciepłowniczej; budynek ogrzewany jest drewnem, pelletem, gazem etc.), wniosek o przyznanie dodatku osłonowego powinien być rozpatrywany pod kątem ewentualnego przyznania kwoty dodatku osłonowego **w podstawowych wysokościach** (wskazanych w art. 2 ust. 5 ustawy o dodatku osłonowym).

UWAGA: obecnie trwają prace nad nowelizacją przepisów ustawy, dzięki któremu do uzyskania wyższej kwoty dodatku osłonowego wystarczy samo zgłoszenia źródła do CEEB, bez konieczności uzyskania wpisu (co organ rozpatrujący wniosek będzie mógł weryfikować we własnym zakresie).

Przedmiotowa nowelizacja zamieszczona została w ustawie z dnia 13 stycznia 2022 r. *o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu*, nad którą finalizowane są prace w Sejmie – **spełnienie przesłanki dokonania zgłoszenia do CEEB będzie wystarczające do ubiegania się o podwyższony dodatek dopiero w dniu wejścia w życie przepisu powyższej ustawy, wprowadzającego zmianę ustawy o dodatku osłonowym (termin ten nie jest znany).**

Weryfikacja wpisu do CEEB

Zarówno gminy, jak i ośrodki pomocy społecznej, posiadają prawo do zwrócenia się do CEEB z prośbą o uzyskanie informacji dotyczącej źródła ogrzewania wnioskodawcy.

Zgodnie z klauzulą informacyjną RODO CEEB (pkt 4 lit. c), dostęp do danych dotyczących źródła ogrzewania mają m.in. organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.

Weryfikacja prawdziwości danych dotyczących źródeł ogrzewania

W zakresie prawdziwości danych zawartych we wniosku (np. używanie jednego z wymienionych we wniosku i ustawie źródeł ogrzewania jako **głównego źródła ogrzewania**; zasilane tego źródła ogrzewania **węglem lub paliwami węglopochodnymi**) należy mieć na uwadze, że oświadczenia wnioskodawcy zawarte we wniosku składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Wpis do CEEB a własność źródła ogrzewania

Wpis do CEEB rozpatrujemy w kontekście adresu budynku **zamieszkiwanego** przez gospodarstwo domowe, którego członek wnioskuje o dodatek osłonowy. **Nie jest istotne, kto jest właścicielem źródła ogrzewania (właścicielem nieruchomości) i kto dokonał zgłoszenia w CEEB.** Istotne jest faktyczne korzystanie przez wnioskodawcę i jego gospodarstwo domowe z danego źródła ogrzewania wpisanego do CEEB.

W przypadku gdy pod jednym adresem funkcjonuje kilka gospodarstw domowych, **podwyższony dodatek osłonowy może przysługiwać każdemu z tych gospodarstw domowych** (o ile pozostałe kryteria również zostaną spełnione, tj. w szczególności osoba do tego zobowiązana dokonała odpowiedniego zgłoszenia, dzięki czemu źródło zostało wpisane do CEEB).

Jednocześnie gmina nie ma wpływu na relacje wnioskodawca – właściciel/zarządca nieruchomości dotyczącą decyzji o złożeniu wniosku do CEEB – **gmina ocenia stan faktyczny na dzień złożenia wniosku.**

Składanie deklaracji do CEEB rozpoczęło się 1 lipca 2021 r. Od tego dnia właściciel lub zarządca budynku, w którym źródła ciepła zostały uruchomione po raz pierwszy przed dniem 1 lipca 2021 r., ma czas do 30 czerwca 2022 r. na ich zgłoszenie do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

W przypadku budynku, w którym źródło ciepła zostało uruchomione po dniu 1 lipca 2021 r. – termin na złożenie deklaracji wynosi 14 dni od momentu jego uruchomienia.

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta wprowadza do ewidencji dane i informacje zawarte w deklaracji z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego obsługującego ewidencję w terminie 30 dni od dnia otrzymania deklaracji w postaci pisemnej w przypadku nowo uruchomionych (tj. po 1 lipca 2021 r.) źródeł ciepła lub spalania paliw. W przypadku źródeł ciepła lub spalania paliw uruchomionych przed 1 lipca 2021 r., termin ten wynosi 6 miesięcy od dnia otrzymania przez gminę deklaracji w postaci pisemnej.

Zgodnie z powyższym, **gmina ma 6 miesięcy na dokonanie wpisu do CEEB jedynie w przypadku źródeł ciepła uruchomionych do 1 lipca 2021 r.** W zakresie nowych źródeł ogrzewania (uruchomionych po 1 lipca 2021 r.), **gmina ma miesiąc na dokonanie wpisu do CEEB. Przy składaniu wniosku elektronicznie, wpis uzyskiwany jest natychmiastowo.** Dodatkowo, termin na składanie wniosków o wypłatę dodatku osłonowego upływa 31 października 2022 r.

Sposób składania wniosku o wypłatę dodatku osłonowego

Wniosek o wypłatę dodatku osłonowego **składa się na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.** Wniosek elektroniczny (który musi być opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub uwierzytelniony z wykorzystaniem profilu zaufanego) należy wysłać na adres e-mail gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej ten wniosek

Zgodnie z art. 1 ust. 16 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, wniosek o wypłatę dodatku osłonowego **składa się na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej** w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344), czyli opatrując wniosek kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub uwierzytelniając go z wykorzystaniem profilu zaufanego.

Jednocześnie MKiŚ informuje, iż wniosek będzie można również złożyć za pośrednictwem platformy e-PUAP (wzór wniosku niebawem zostanie do niej wprowadzony). Analizowana jest również możliwość wprowadzenia składania wniosków przez platformę empatia.

Weryfikacja danych zawartych we wniosku

W zakresie informacji dotyczącej osób znajdujących się w składzie gospodarstwa domowego (czy takie osoby istnieją) gmina może zweryfikować zawarte we wniosku dane w bazie PESEL poprzez usługę CSIZS Emp@tia.

W ramach własnej bazy osób ubiegających się o dodatek w tej gminie, możliwe jest sprawdzenie, czy podana we wniosku osoba nie występuje już w składzie innego gospodarstwa.

Ponadto w zakresie weryfikacji, wnioskodawca może zostać poproszony o okazanie dokumentu stwierdzającego tożsamość. Dodatkowo, do wniosku o wypłatę dodatku osłonowego, w zależności od okoliczności indywidualnej sprawy, mogą być wymagane dodatkowe dokumenty, w tym oświadczenia, np. orzeczenia sądu o alimentach w przypadku deklarowania płacenia alimentów na rzecz osób spoza gospodarstwa domowego i dokumenty, w tym oświadczenia potwierdzające ich zapłatę.

Jednocześnie należy zauważyć, że w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 stycznia 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku osłonowego (Dz. U. poz. 2), stanowiącym akt wykonawczy do ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. poz. 1) przewidziano klauzulę odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

Prowadzenie spraw związanych z dodatkiem osłonowym

Stosowanie kodeksu postępowania administracyjnego (KPA)

Do spraw związanych z dodatkiem osłonowym, mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (KPA).

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491, 2052), KPA normuje m.in. **postępowanie przed organami administracji publicznej w należących do właściwości tych organów sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych albo załatwianych milcząco**. W świetle art. 2 Kodeks postępowania administracyjnego normuje ponadto postępowanie w sprawie skarg i wniosków (Dział VIII) przed organami państwowymi, organami jednostek samorządu terytorialnego oraz przed organami organizacji społecznych. W art. 3 zostały wymienione sprawy, do których nie stosuje się Kodeksu postępowania administracyjnego i nie ma wśród tych spraw, spraw uregulowanych w ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym nie wyłącza stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego a co więcej zgodnie z art. 3 tej ustawy wypłata dodatku osłonowego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej.

Odesłanie do przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska oraz odpowiednie stosowanie przepisów

Zawarte w ustawie o dodatku osłonowym odniesienia do innych aktów prawnych stanowią m.in. **o odpowiednim stosowaniu przepisów** w zakresie np. o obowiązku samodzielnego uzyskania informacji i zaświadczeń przez organy.

Zgodnie z art. 2 ust. 14 ustawy o dodatku osłonowym: „Do ustalenia przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta prawa do dodatku osłonowego, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 411 ust. 10j–10o oraz 10r ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, 2127 i 2269).” Art. 411 ust. 10n POŚ stanowi, że „Do postępowania w sprawie wydania zaświadczenia, o którym mowa w ust. 10g:

- 1) stosuje się przepisy [art. 23 ust. 2a i ust. 4](#) pkt 1 i 3 lit. f ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, przy czym ilekroć w tych przepisach jest mowa o rodzinie, rozumie się przez to gospodarstwo domowe, o którym mowa w ust. 10j;
- 2) przepisy art. 23 ust. 7, art. 23b ust. 1 pkt 1, 1a, 1b, 2 w zakresie danych, o których mowa w [art. 23 ust. 8 pkt 1 lit. a](#) i e, oraz pkt 3, ust. 4 i 5, [art. 24a ust. 1 i 2](#), [art. 25 ust. 3 i 4](#) i [art. 29](#) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych stosuje się odpowiednio.”

Pierwszy z przepisów przywołanych w pkt 1 dotyczy klauzuli o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Drugi określa załączniki do wniosku (m.in. zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych).

Drugi punkt stanowi natomiast **o odpowiednim stosowaniu przepisów** m.in. o obowiązku samodzielnego uzyskania informacji i zaświadczeń przez organy we wskazanym przez ustawę zakresie.

Zgodnie z wyrokiem NSA „Odpowiednie stosowanie przepisów prawa polega bowiem na zwykłym stosowaniu wprost określonych przepisów odniesienia, z tym jednak że całkowicie nie mają zastosowania bądź też w pewnej części swej treści ulegają zmianie, te spośród nich które ze względu na treść swych postanowień są bezprzedmiotowe lub całkowicie sprzeczne z przepisami normującymi dane stosunki, do których mają być one zastosowane. Zawsze należy wybierać rozwiązania bliższe naturze stosunków podstawowych oraz specyfice i celom regulacji podstawowej.” (I OSK 1773/15)

Wezwanie do uzupełnienia braków

W przypadku nieprawidłowego wypełnienia wniosku lub niezłączenia wymaganych dokumentów, organ ma prawo do wezwania wnioskodawcy do jego poprawienia (w ciągu 14 dni) bądź uzupełnienia brakujących dokumentów (w terminie od 14 do 30 dni).

Powyższe wynika z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych: „W przypadku złożenia **nieprawidłowo wypełnionego wniosku podmiot** realizujący świadczenia wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenia do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.”, „W przypadku gdy osoba złoży wniosek **bez wymaganych dokumentów**, podmiot realizujący świadczenia przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.”

Sposób obsługi wniosku

Trwają prace nad zdigitalizowaniem wniosku i ułatwieniem trybu jego składania poprzez dostępne platformy online. Niebawem zostanie umożliwione składanie wniosków za pomocą platformy e-PUAP, nie tylko z uwagi na trwającą pandemię COVID-19, ale również w celu zwiększenia dostępu do dodatku osłonowego.

W związku z dużą liczbą wnioskodawców pojawiających się w urzędach, należy zwrócić uwagę na konieczność zachowania wzmożonych standardów bezpieczeństwa.

Dodatkowo warto zauważyć, że kwestia obsługi wypłat dodatku osłonowego może być traktowana analogicznie jak w przypadku wypłaty dodatku energetycznego, co do którego gminy wypracowały skuteczny tryb postępowania, korzystając z pomocy innych podmiotów, w tym gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Delegacja obsługi dodatku

Do załatwiania indywidualnych spraw administracji publicznej upoważnione mogą zostać m.in. inne jednostki organizacyjne (**np. ośrodki pomocy społecznej**). Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może upoważnić m.in. kierownika ośrodka pomocy społecznej **do prowadzenia spraw** związanych z dodatkiem osłonowym, w tym **do wydawania rozstrzygnięć w tych sprawach**.

Zgodnie z art. 2 ust. 14 ustawy o dodatku osłonowym, który pozwala na odpowiednie stosowanie art. 411 ust. 10r POŚ, „Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu gminy albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. [poz. 1818](#)) - dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, dyrektora centrum usług społecznych lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w ust. 10g, w tym do wydawania w tych sprawach zaświadczeń.”

Dodatkowo art. 39 ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym^[2], stanowi, iż „*Do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej rada gminy może upoważnić również organ wykonawczy jednostki pomocniczej oraz organy jednostek i podmiotów, o których mowa w art. 9 ust. 1.*”

Zatem do załatwiania indywidualnych spraw administracji publicznej upoważnione mogą zostać m.in. podmioty wskazane w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym: „*W celu wykonywania zadań gmina może tworzyć jednostki organizacyjne, a także zawierać umowy z innymi*

podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi.”. Takimi jednostkami organizacyjnymi są również ośrodki pomocy społecznej.

Ponadto warto zauważyć, że kwestia obsługi wypłaty dodatku osłonowego może być traktowana analogicznie jak w przypadku wypłaty dodatku energetycznego, jak również realizacji programów 500 plus i 300 plus, co do których gminy wypracowały skuteczny tryb postępowania, korzystając przy tym także z obsługi innych podmiotów, w tym gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Sposób wypłaty dodatku osłonowego

Wypłata dodatku osłonowego powinna być możliwa zarówno poprzez przelew bankowy, jak i poprzez wypłatę gotówkową (np. wypłata w kasie, przekaz pieniężny).

Zgodnie z treścią wniosku o wypłatę dodatku osłonowego (stanowiącego załącznik do rozporządzenia MKiŚ z dnia 3 stycznia 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku osłonowego), wnioskodawca w części I w punkcie nr 1 tego wniosku zamieszcza numer rachunku bankowego, na który zostanie przekazana kwota dodatku osłonowego oraz imię i nazwisko właściciela tego rachunku. W tym kontekście należy mieć na uwadze profil beneficjentów dodatku osłonowego - często są to ludzie starsi, wykluczeni cyfrowo, nieposiadający znajomości obsługi komputera, nieposiadający rachunków bankowych. W związku z powyższym, konieczne przygotowanie innej metody wypłaty dodatku osłonowego: np. w kasie urzędu lub przekazem pieniężnym. Warto jednak zachęcać wnioskodawców do wpisywania numeru rachunku w treści wniosku przez pracowników podmiotów obsługujących wypłatę tego dodatku.

Terminy

Wnioski złożone do 31 stycznia 2022 r. realizowane są przez gminy w terminie do 31 marca 2022 r. Wnioski złożone po tym terminie realizowane są niezwłocznie, stosownie do możliwości technicznych, jakimi dysponuje gmina, jednak najpóźniej do 2 grudnia 2022 r. Wnioski mogą być składane w terminie do 31 października 2022 r. (co zostało określone w art. 2 ust. 8 ustawy o dodatku osłonowym).

Beneficjenci, którzy złożą wnioski po 31 stycznia br., otrzymają świadczenie w formie jednorazowej wypłaty, jednak może ona być zrealizowana nawet do 2 grudnia br. (jest to termin końcowy wypłaty dodatku osłonowego). Tempo wypłaty dodatków osłonowych będzie zależało od sytuacji poszczególnych gmin – od liczby złożonych tam wniosków oraz czasu niezbędnego na ich obsługę, w tym na przeprowadzenie procesu weryfikacji, a także ilości środków w każdym kwartale. **Zatem należy zwrócić uwagę, że termin „niezwłocznie” nie znaczy „natychmiast”.**

Zgodnie z orzecznictwem sądów powszechnych, **termin niezwłocznie nie jest równoważny z koniecznością natychmiastowej wypłaty świadczenia**, oznacza on obowiązek wypłaty świadczenia **bez zbędnej zwłoki**. Wobec tego, w przypadku gdy wypłata dodatku jest niemożliwa np. z uwagi na brak środków przeznaczonych na ten cel w danym kwartale, organ wstrzymuje wypłatę do czasu pojawienia się stosownych środków. Wypłata dodatku osłonowego powinna być realizowana w najszybszych możliwych terminach, nie obliuguje jednak organów do natychmiastowej wypłaty.

Nienależnie pobrane świadczenia

Osoba, która pobrała nienależnie świadczenia rodzinne, jest obowiązana do ich zwrotu.

Wynika to z art. 2 ust. 15 ustawy o dodatku osłonowym, który odsyła do art. 30 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Katalog świadczeń uznanych za nienależnie pobrane świadczenia oraz sposób postępowania w przypadku wystąpienia takiej sytuacji również został szczegółowo wskazany w powyższym przepisie.